

**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE**

15 avril 2024

PROPOSITION DE LOI**modifiant l'ancien Code civil
en ce qui concerne l'élargissement
de la présomption de paternité et
de comaternité aux cohabitants légaux**

(déposée par M. Koen Geens)

**BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

15 april 2024

WETSVOORSTEL**tot wijziging van het oud Burgerlijk Wetboek
wat de uitbreiding van het vermoeden
van vaderschap en meemoederschap
naar de wettelijk samenwonenden betreft**

(ingediend door de heer Koen Geens)

RÉSUMÉ

L'article 315 de l'ancien Code civil régleme la présomption de paternité. En vertu de ce principe, l'enfant né pendant le mariage ou dans les 300 jours qui suivent sa dissolution a pour père le mari de la mère. Cette présomption a depuis lors été élargie à la coparente (article 325/2, alinéa 1er, de l'ancien Code civil).

Cette proposition vise à étendre cette présomption aux cohabitants légaux (le père ou la coparente). Par conséquent, la personne cohabitant légalement avec la mère qui donne naissance à un enfant sera automatiquement considérée comme le père ou la coparente de cet enfant.

SAMENVATTING

Artikel 315 van het oud Burgerlijk Wetboek regelt het vermoeden van vaderschap. Dat principe houdt in dat het kind dat geboren wordt tijdens het huwelijk of binnen 300 dagen na de ontbinding van het huwelijk, de echtgenoot van de moeder tot vader heeft. Dit vermoeden werd intussen ook reeds voor de meemoeder geïntroduceerd (artikel 325/2, eerste lid, oud Burgerlijk Wetboek).

Het voorstel strekt ertoe dit vermoeden uit te breiden tot de wettelijk samenwonenden (zowel voor de vader, als de meemoeder). De persoon die wettelijk samenwoont met de moeder die van een kind bevalt, zal bijgevolg automatisch als vader respectievelijk meemoeder van dat kind beschouwd worden.

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	: Parti Socialiste
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
cd&v	: Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
Vooruit	: Vooruit
Les Engagés	: Les Engagés
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	: Indépendant – Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkorting bij de nummering van de publicaties:	
DOC 55 0000/000	Document de la 55 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi	DOC 55 0000/000	Parlementair document van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigegekleurig papier)

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Notre droit dispose que l'enfant né pendant le mariage ou dans les 300 jours qui suivent sa dissolution a pour père le mari de la mère (art. 315 de l'ancien Code civil), c'est ce que l'on appelle la règle de paternité ou la présomption de paternité.

Cette règle impose impérativement et automatiquement la paternité juridique à l'homme marié à la mère. Cette règle de paternité repose sur un fondement purement empirique, c'est-à-dire que l'adage *quod plerumque fit* la sous-tend: ce qui arrive le plus souvent est érigé en règle légale.¹ Cette règle confère une protection juridique aux enfants nés de mariages hétérosexuels, en ce sens qu'ils ont ainsi automatiquement un père légal dès leur naissance et qu'ils ne dépendent donc pas d'une reconnaissance incertaine par leur père ou d'une procédure judiciaire en recherche de paternité pour l'établissement de leur filiation paternelle.

Par analogie avec cette règle de paternité, la loi du 5 mai 2014² – qui a institué le statut de la comaternité dans notre droit – a instauré, pour le mariage lesbien, la règle selon laquelle l'enfant né pendant le mariage ou dans les 300 jours qui suivent sa dissolution a pour coparente l'épouse de la mère (art. 325/2, alinéa 1er, de l'ancien Code civil) – ce que l'on appelle la règle de comaternité ou la présomption de comaternité. L'enfant né du mariage de deux femmes bénéficie ainsi également d'une protection juridique dès sa naissance par l'établissement automatique d'un deuxième lien de filiation à l'égard de la femme qui a partagé le projet parental avec la mère.

Champ d'application de la présomption de paternité et de comaternité

Si l'on part du fondement purement empirique de la règle de paternité et étant donné que l'objectif est d'accorder une protection juridique à l'enfant dès sa naissance, la question du champ d'application de cette règle se pose: en 2024, le champ d'application actuellement applicable est-il toujours conforme à ce fondement et à l'objectif visé?

¹ Voir P. SENAËVE, *Het vaderschap van de echtgenoot. Vaststelling en betwisting van de op het huwelijk gebaseerde afstamming langs vaderszijde*, Anvers, Kluwer, 1982, n°s 72-74 – *quod plerumque fit* signifie "ce qui est le plus fréquent".

² Loi du 5 mai 2014 portant établissement de la filiation de la coparente, publiée au *Moniteur belge* du 7 juillet 2014.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Ons recht kent de regel dat het kind dat geboren wordt tijdens het huwelijk of binnen 300 dagen na de ontbinding van het huwelijk, de echtgenoot van de moeder tot vader heeft (art. 315 oud BW), wat de vaderschapsregel of het vermoeden van vaderschap wordt genoemd.

Het is een regel die het juridische vaderschap dwingend en automatisch oplegt aan de man die met de moeder gehuwd is. Deze vaderschapsregel heeft een louter empirische grondslag, dat wil zeggen dat het *quod plerumque fit* er aan de basis van ligt: wat doorgaans gebeurt, is hier tot wettelijke regel verheven.¹ De regel geeft rechtsbescherming aan de binnen het heterohuwelijk geboren kinderen, doordat zij aldus automatisch vanaf hun geboorte een wettelijke vader hebben en dus voor de vaststelling van hun vaderlijke afstamming niet afhankelijk zijn van een onzekere erkenning door hun vader of van een gerechtelijke procedure tot onderzoek naar het vaderschap.

Naar analogie van deze vaderschapsregel werd door de wet van 5 mei 2014² – die het statuut van het meemoederschap in ons recht heeft geïntroduceerd – binnen het lesbische huwelijk de regel ingevoerd dat een kind geboren binnen het huwelijk of binnen 300 dagen na de ontbinding ervan, de echtgenote van de moeder tot meemoeder heeft (art. 325/2, eerste lid, oud BW) – wat de meemoederschapsregel of het vermoeden van meemoederschap wordt genoemd. Op die manier krijgt ook het kind dat geboren wordt binnen het huwelijk van twee vrouwen van bij zijn geboorte rechtsbescherming door de automatische vaststelling van een tweede afstammingsband ten aanzien van de vrouw die samen met de moeder de kindervens had.

Toepassingsgebied vermoeden vader- en meemoederschap

Uitgaande van de louter empirische grondslag van de vaderschapsregel en gelet op het oogmerk om aan het kind vanaf zijn geboorte rechtsbescherming te verlenen, rijst de vraag naar het toepassingsgebied van deze regel: beantwoordt het huidige toepassingsgebied in 2024 nog aan de grondslag ervan en aan het beoogde objectief?

¹ Zie P. SENAËVE, *Het vaderschap van de echtgenoot. Vaststelling en betwisting van de op het huwelijk gebaseerde afstamming langs vaderszijde*, Antwerpen, Kluwer, 1982, nrs. 72-74 – *quod plerumque fit* betekent "wat meestal gebeurt".

² Wet van 5 mei 2014 houdende de vaststelling van de afstamming van de meemoeder, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 7 juli 2014.

En 1998, notre droit a institutionnalisé, parallèlement au mariage, une deuxième forme de cohabitation entre deux personnes, à savoir la “cohabitation légale”. Cette forme de cohabitation est devenue très populaire au cours de la dernière décennie, à tel point qu’en 2013, la cohabitation légale (79.323 au total) a rencontré plus de succès que le mariage (75.708 au total). La tendance s’est à nouveau inversée les années suivantes, mais une part importante de la population privilégie toujours la cohabitation légale: en 2021, 37.768 couples (soit 75.536 personnes) ont opté pour la cohabitation légale, contre 38.359 couples en 2022 (soit 76.718 personnes).³

À ce jour, la cohabitation légale constitue une véritable alternative au mariage. Les partenaires peuvent recourir à la cohabitation légale pour formaliser et fixer durablement leur relation. Les chiffres confirment que les cohabitations légales ont acquis un caractère de plus en plus durable au cours des 20 dernières années en Belgique. Ainsi, la durée de la cohabitation légale avant sa cessation augmente. En 2019, elle était de 4,8 ans avant de passer à 5,2 ans en 2020 et à 5,7 ans en 2021. Dans la majorité des cas, la cohabitation légale prend même fin en raison du mariage des cohabitants légaux. En 2021, 58,5 % des cohabitations légales ont ainsi débouché sur un mariage.⁴

Élargissement de la présomption à la figure juridique de la cohabitation légale

Dans le cadre de la cohabitation légale, il y a lieu d’instaurer également une règle de paternité (présomption de paternité), d’une part, et une règle de comaternité (présomption de comaternité), d’autre part. Comme la cohabitation légale entre un homme et une femme, ou entre deux femmes, implique, comme dans le mariage, une communauté de vie, cela justifie d’attribuer automatiquement la paternité, ou la comaternité, au partenaire ou à la partenaire de la mère. Les enfants nés de couples ayant opté pour la cohabitation légale plutôt que pour le mariage ont droit à la même protection juridique dès leur naissance que les enfants nés d’un mariage. Si le partenaire masculin décède avant la naissance sans avoir reconnu “son” enfant, la partenaire féminine survivante est obligée, après la naissance de son enfant, d’intenter une action en recherche de paternité auprès du tribunal de la famille contre les héritiers de son partenaire décédé, conformément à l’article 332*quater*, alinéa 1er, de l’ancien Code civil, ce qui entraîne une incertitude de longue durée et des frais supplémentaires. Un problème similaire se pose si la partenaire féminine de la

In 1998 werd in ons recht, naast het huwelijk, een tweede samenlevingsvorm tussen twee mensen geïnstitutionaliseerd, die de naam van “wettelijke samenwoning” gekregen heeft. Deze wettelijke samenwoning is het voorbije decennium zeer populair geworden zodanig zelfs dat in het jaar 2013 meer mensen voor een wettelijke samenwoning (79.323) kozen dan voor het huwelijk (75.708). De jaren nadien was het weer omgekeerd, maar een aanzienlijk deel van de bevolking blijft voor de wettelijke samenwoning kiezen: in 2021 gingen 37.768 paren (= 75.536 mensen) wettelijk samenwonen, en in 2022 38.359 paren (= 76.718 mensen).³

De figuur van wettelijke samenwoning vormt op heden een werkelijk alternatief voor het huwelijk. Partners kunnen via de wettelijke samenwoning hun duurzame relatie op formele wijze vastleggen en regelen. De cijfers bevestigen dat de Belgische wettelijke samenwoningen de voorbije twintig jaar meer en meer een duurzaam karakter hebben. De duur van de wettelijke samenwoning voor beëindiging neemt toe. In 2019 bedroeg de duur 4,8 jaar. In 2020 steeg dat tot 5,2 jaar en in 2021 tot 5,7 jaar. In het merendeel van de gevallen wordt de wettelijke samenwoning zelfs beëindigd doordat de wettelijk samenwonende partners met elkaar huwen. In 2021 maakte in 58,5 % van de gevallen de wettelijke samenwoning plaats voor een huwelijk.⁴

Uitbreiding vermoeden naar de figuur van de wettelijke samenwoning

Er is reden om ook binnen de wettelijke samenwoning enerzijds een vaderschapsregel (vermoeden van vaderschap), en anderzijds een meemoederschapsregel (vermoeden van meemoederschap) in te voeren. Nu er bij een wettelijke samenwoning tussen een man en een vrouw respectievelijk tussen twee vrouwen, net zoals bij het huwelijk, sprake is van een levensgemeenschap, wettigt dit de automatische toewijzing van het vaderschap respectievelijk van het meemoederschap ten aanzien van de partner van de moeder. Kinderen geboren uit koppels die gekozen hebben voor een wettelijke samenwoning eerder dan voor een huwelijk hebben evenzeer recht op rechtsbescherming vanaf hun geboorte als kinderen geboren uit een huwelijk. Indien de mannelijke partner overlijdt vóór de geboorte zonder “zijn” kind erkend te hebben, is de langstlevende vrouwelijke partner verplicht na de geboorte van haar kind bij de familierechtbank een vordering tot onderzoek naar het vaderschap in te stellen tegen de erfgenamen van haar overleden partner overeenkomstig artikel 332*quater*, eerste lid oud BW, met een langdurige onzekerheid en extra kosten als

³ Source: Statbel, Direction générale Statistique, SPF Économie, PME, Classes moyennes et Énergie.

⁴ Source: Statbel, Direction générale Statistique, SPF Économie, PME, Classes moyennes et Énergie.

³ Bron: Statbel, Algemene directie statistiek, FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie.

⁴ Bron: Statbel, Algemene directie statistiek, FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie.

mère décède avant la naissance et sans avoir reconnu “son” enfant.

Cette révision du droit en matière de filiation est d’ailleurs pleinement en phase avec l’innovation apportée dans le droit en matière d’adoption par la loi du 27 décembre 2004 (modification de l’art. 343, § 1er, de l’ancien Code civil).⁵

Il convient également de citer la loi du 28 mars 2007, qui – il y a 17 ans déjà – conférerait au cohabitant légal survivant un droit successoral *ab intestat* (l’actuel art. 4.23 du Code civil).⁶ Dans l’exposé des motifs du projet de loi, il est avancé que la déclaration de cohabitation légale témoigne de l’envie de concrétiser l’affection réciproque également par une protection lors du décès du partenaire.⁷ Ces mêmes partenaires ne voudraient-ils pas, en règle générale, également concrétiser la protection accordée à l’enfant né de la partenaire féminine (ou d’une des deux partenaires féminines)?

Compte tenu de toutes les réformes apportées au fil des ans au statut des cohabitants légaux, il est devenu incohérent, voire discriminatoire, de priver l’enfant né de leur relation de cette protection juridique essentielle.

Situation à l’étranger

Enfin, on peut également renvoyer au droit applicable aux Pays-Bas, où, depuis le 1er avril 2014, la règle de paternité s’applique également dans le cadre du “partenariat enregistré”, lequel s’apparente quelque peu à la cohabitation légale belge, mais il convient de souligner que ce partenariat se rapproche davantage du mariage que de la cohabitation légale belge.

L’article 199, livre 1er, du Code civil néerlandais s’énonce comme suit:

⁵ Loi-programme du 27 décembre 2004, publiée au *Moniteur belge* du 31 décembre 2004.

⁶ Loi du 28 mars 2007 modifiant, en ce qui concerne le droit successoral à l’égard du cohabitant légal survivant, le Code civil et la loi du 29 août 1988 relative au régime successoral des exploitations agricoles en vue d’en promouvoir la continuité, publiée au *Moniteur belge* du 8 mai 2007 (deuxième éd.).

⁷ Projet de loi modifiant le Code civil et réglant le droit successoral à l’égard du cohabitant légal survivant, *Doc. parl.*, Chambre, 2005-2006, DOC 51 2514, Exposé des motifs, p. 7.

gevolg. Een gelijkaardig probleem doet zich voor indien de vrouwelijke partner van de moeder overlijdt vóór de geboorte en zonder “haar” kind erkend te hebben.

Dergelijke aanpassing van het afstammingsrecht ligt overigens volledig in lijn met de innovatie die in het adoptierecht reeds werd doorgevoerd door de wet van 27 december 2004 (wijziging van art. 343, § 1, oud BW).⁵

Er kan ook verwezen worden naar de wet van 28 maart 2007 die – reeds zeventien jaar geleden – aan de langstlevende wettelijk samenwonende een intestaatserfrecht heeft toegekend (thans art. 4.23 BW).⁶ In de memorie van toelichting bij het wetsontwerp werd geponeerd dat partners die een wettelijke samenwoning aangaan, getuigen van hun verlangen om hun wederzijdse genegenheid gestalte te geven, ook via een bescherming bij overlijden van de eerstgestorvene.⁷ Zouden dezelfde partners niet evenzeer, in de regel, gestalte willen geven aan de bescherming van het kind dat uit de vrouwelijke partner (of een van beide vrouwelijke partners) geboren wordt?

Met alle hervormingen die er in de loop der jaren in het statuut van wettelijk samenwonenden zijn doorgevoerd, is het inconsequent geworden – en eigenlijk ook een discriminatie – om deze essentiële rechtsbescherming te onthouden aan het kind dat binnen hun relatie geboren wordt.

Situatie in het buitenland

Ten slotte kan nog verwezen worden naar het Nederlandse recht waar sinds 1 april 2014 de vaderschapsregel tevens van toepassing is binnen het “geregistreerd partnerschap”, een instituut dat enigszins vergelijkbaar is met de Belgische wettelijke samenwoning, ook al moet worden opgemerkt dat het Nederlandse geregistreerd partnerschap nauwer aansluit bij het huwelijk dan de Belgische wettelijke samenwoning.

Artikel 199, boek 1, van het Nederlands BW luidt als volgt:

⁵ Programmawet van 27 december 2004, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 31 december 2004.

⁶ Wet van 28 maart 2007 tot wijziging, wat de regeling van het erfrecht van de langstlevende wettelijk samenwonende betreft, van het Burgerlijk Wetboek en van de wet van 29 augustus 1988 op de erfregeling inzake landbouwbedrijven met het oog op het bevorderen van de continuïteit, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 8 mei 2007 (tweede uitg.).

⁷ Wetsontwerp tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek houdende regeling van het erfrecht van de langstlevende wettelijk samenwonende, *Parl. St.* Kamer 2005-2006, DOC 51 2514, Memorie van toelichting, p. 7.

“Le père d’un enfant est l’homme:

a. qui, au moment de la naissance de l’enfant, était marié ou avait conclu un partenariat enregistré avec la mère de l’enfant, (...)”.

Le droit anglais prévoit également une attribution automatique de la paternité dans le cadre du partenariat civil (*civil partnership*) mais il convient de souligner que ce partenariat se rapproche également davantage du mariage que de la cohabitation légale belge.

L’article 2 de la loi de 1989 sur la protection de l’enfance (*Children Act 1989*) s’énonce comme suit: “*Parental responsibility for children. (1) Where a child’s father and mother were married to, or civil partners of, each other at the time of his birth, they shall each have parental responsibility for the child.*”

Empêchement à mariage

Il va de soi que l’élargissement proposé de la règle de paternité et de la règle de comaternité ne pourra pas s’appliquer s’il existe, entre les cohabitants légaux, un empêchement à mariage dont le tribunal de la famille ne peut dispenser, par analogie avec les dispositions applicables à l’adoption par deux cohabitants légaux (cf. art. 343, § 1er, b), de l’ancien Code civil).

COMMENTAIRE DES ARTICLES

CHAPITRE 1ER

Disposition générale

Article 1er

Cette disposition fixe le fondement constitutionnel de cette modification de loi et ne nécessite pas de commentaire.

CHAPITRE 2

Modifications de l’ancien Code Civil

Art. 2

Le nouvel article 315*bis* inséré dans l’ancien Code civil prévoit la présomption de paternité pour le cohabitant légal de la mère. Ce dernier sera donc automatiquement reconnu comme étant le père de l’enfant et il ne devra

“Vader van een kind is de man:

a. die op het tijdstip van de geboorte van het kind met de vrouw uit wie het kind is geboren, is gehuwd of een geregistreerd partnerschap is aangegaan, (...)”

Ook in het Engelse recht vindt er een automatische toekenning van vaderschap plaats binnen het “*civil partnership*”, ook al moet ook hier worden opgemerkt dat het *civil partnership* naar Engels recht nauwer aansluit bij het huwelijk dan de Belgische wettelijke samenwoning.

The Children Act 1989 bepaalt in artikel 2: “*Parental responsibility for children. (1) Where a child’s father and mother were married to, or civil partners of, each other at the time of his birth, they shall each have parental responsibility for the child.*”

Huwelijksbeletsel

Vanzelfsprekend kan de voorgestelde uitbreiding van de vaderschapsregel respectievelijk van de meemoederschapsregel niet van toepassing zijn ingeval tussen de wettelijk samenwonenden een huwelijksbeletsel bestaat waarvoor de familierechtbank geen ontheffing kan verlenen, naar het model van wat dienaangaande bepaald werd aangaande de adoptie door twee personen die wettelijk samenwonen (zie art. 343, § 1, b), oud BW).

TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

HOOFDSTUK 1

Algemene bepaling

Artikel 1

Deze bepaling betreft de grondwettelijke bevoegdheid voor deze wetsaanpassing en behoeft geen uitleg.

HOOFDSTUK 2

Wijzigingen van het oud Burgerlijk Wetboek

Art. 2

Het nieuwe artikel 315*bis* dat in het oud Burgerlijk Wetboek wordt ingevoegd, voert het vaderschapsvermoeden in ten aanzien van de man met wie de moeder wettelijk samenwoont. De man met wie de moeder

plus reconnaître lui-même l'enfant auprès de l'officier de l'état civil.

Comme la présomption de paternité applicable au mariage, la présomption visée s'appliquera non seulement pendant la cohabitation légale, mais aussi si l'enfant est né dans les 300 jours qui suivent la dissolution ou l'annulation de la cohabitation légale.

Étant donné que la cohabitation légale est possible sous diverses formes, par exemple entre un frère et une sœur, le nouvel article 315*bis* de l'ancien Code civil dispose que la présomption de paternité ne s'appliquera pas en cas de consanguinité entraînant un empêchement à mariage dont le tribunal de la famille ne peut dispenser. Si, par exemple, une mère cohabite avec son fils, la présomption de paternité ne s'appliquera pas (voir l'article 161 en liaison avec l'article 164 de l'ancien Code civil).

Art. 3

Tout comme pour la présomption de paternité dans le cadre du mariage (article 316 de l'ancien Code civil), une réglementation est prévue en matière de rétroactivité pour la présomption de paternité dans le cadre de la cohabitation légale. L'applicabilité de la règle de paternité sera rétroactivement annulée si un jugement déclaratif d'absence a été prononcé à l'égard du cohabitant légal.

Art. 4

La règle de paternité ne s'appliquera pas dans certaines situations pouvant être qualifiées de "suspectes". Cette mesure vise à éviter que le conjoint doive engager une procédure judiciaire en vue de contester la paternité dans les situations visées.

Cette non-application est également prévue pour le partenaire cohabitant légal. Par conséquent, une quatrième situation potentielle est ajoutée à l'article 316*bis* de l'ancien Code civil. Il s'agit du cas où les deux conditions suivantes sont remplies:

(i) l'enfant est né plus de 300 jours après un jugement par le tribunal de la famille ordonnant aux cohabitants légaux de résider séparément en raison d'une entente sérieusement perturbée (sur la base de l'article 1479 de l'ancien Code civil); et;

wettelijk samenwoont zal dus automatisch als vader erkend worden en niet langer zelf het kind moeten erkennen bij de ambtenaar van de burgerlijke stand.

Net zoals het vaderschapsvermoeden dat bij het huwelijk geldt, geldt het vermoeden niet enkel tijdens de wettelijke samenwoning, maar ook wanneer de wettelijke samenwoning werd ontbonden of nietig verklaard op minder dan 300 dagen voor de geboorte.

Omdat wettelijke samenwoning in diverse situaties mogelijk is, bijvoorbeeld ook tussen een broer en zus, bepaalt het nieuwe artikel 315*bis* oud Burgerlijk Wetboek dat het vaderschapsvermoeden niet geldt ingeval van bloedverwantschap die leidt tot een huwelijksbeletsel waarvoor de familierechtbank geen ontheffing kan verlenen. Indien bijvoorbeeld een moeder met haar zoon samenwoont, zal het vaderschapsvermoeden niet gelden (zie artikel 161 *juncto* 164 oud BW).

Art. 3

Net zoals voor het vaderschapsvermoeden bij het huwelijk (artikel 316 oud BW), wordt ook voor het vaderschapsvermoeden bij wettelijke samenwoning in een regeling voorzien waarbij de toepasselijkheid van de vaderschapsregel retroactief wordt uitgeschakeld wanneer ten aanzien van de wettelijk samenwonende partner een vonnis van afwezigheidsverklaring wordt uitgesproken.

Art. 4

De vaderschapsregel wordt uitgeschakeld voor bepaalde als "verdacht" te bestempelen situaties. De bedoeling is om in de betrokken situaties te vermijden dat de echtgenoot een gerechtelijke procedure tot betwisting van het vaderschap moet opstarten.

Dit uitschakelen van de vaderschapsregel wordt ook voor de wettelijk samenwonende partner bepaald. Daarom wordt een vierde mogelijke situatie toegevoegd aan artikel 316*bis* oud Burgerlijk Wetboek, namelijk de situatie waarbij aan de volgende twee voorwaarden is voldaan:

(i) het kind wordt geboren meer dan 300 dagen na de datum van uitspraak waarbij de familierechter de wettelijke samenwonende partners heeft bevolen een afzonderlijke verblijfplaats te betrekken omwille van een ernstige verstoring van de verstandhouding (op basis van artikel 1479 oud BW); en;

(ii) l'enfant est né moins de 180 jours après que cette mesure a pris fin ou après la réunion de fait des cohabitants légaux.

Si l'enfant est né plus de 300 jours après un jugement prononcé par le tribunal de la famille ordonnant aux cohabitants légaux de résider séparément et que les partenaires ne se réunissent plus ultérieurement, l'article 316*bis*, 2°, de l'ancien Code civil, tel que complété par la présente loi, s'appliquera.

Art. 5

Si la mère de l'enfant se remarie ou s'engage dans une nouvelle cohabitation légale moins de 300 jours après la dissolution du mariage ou de la cohabitation légale, la règle des articles 315 et 315*bis* de l'ancien Code civil aura pour conséquence que deux hommes seront désignés comme étant les pères de l'enfant.

Aujourd'hui, la règle prévoit en toute logique que le mari du nouveau mariage est désigné comme étant le père. Il est en effet très probable qu'il soit le père de l'enfant et qu'il se chargera de l'élever et de subvenir à ses besoins.

Afin d'éviter cette situation, l'article 317 de l'ancien Code civil réglemente les cas suivants durant la période de 300 jours: (i) remariage (alinéa 1er existant), (ii) cohabitation légale après un mariage (nouvel alinéa 2), (iii) mariage après une cohabitation légale (nouvel alinéa 3), (iv) nouvelle cohabitation légale après une cohabitation légale (nouvel alinéa 4).

Dans tous les cas, le nouveau mari ou cohabitant légal sera désigné comme étant le père de l'enfant. Il va de soi que ce dernier pourra contester sa paternité. Dans ce cas, le premier mari ou le premier partenaire cohabitant légal masculin sera réputé être le père, sauf si sa paternité est également contestée ou si la paternité d'un troisième homme est établie.

Le partenaire cohabitant légal ayant consenti à une insémination artificielle ou à tout autre acte destiné à la procréation dans le cadre d'un projet parental commun ne peut pas, au même titre que le mari, intenter une action en contestation recevable. Toutefois, son action sera recevable s'il est démontré que la conception de

(ii) het kind wordt geboren op minder dan 180 dagen nadat de maatregel verstreken is of nadat de wettelijk samenwonenden terug feitelijk zijn herenigd.

De situatie waarbij het kind wordt geboren meer dan 300 dagen na de datum van uitspraak waarbij de familierechter de wettelijke samenwonende partners heeft bevolen een afzonderlijke verblijfplaats te betrekken en de partners vervolgens niet meer herenigen, valt onder het toepassingsgebied van het bij deze wet aangevulde artikel 316*bis*, 2°, oud Burgerlijk Wetboek.

Art. 5

Indien de moeder van het kind op minder dan 300 dagen na het beëindigen van het huwelijk of de wettelijke samenwoning opnieuw een huwelijk sluit of een wettelijke samenwoning aangaat, heeft de regel van de artikelen 315 en 315*bis* oud Burgerlijk Wetboek tot gevolg dat twee mannen als vader van het kind zouden worden aangeduid.

Vandaag bestaat om logische redenen reeds de regel dat de mannelijke echtgenoot uit het nieuwe huwelijk als vader wordt aangeduid. Het is immers zeer waarschijnlijk dat hij de verwekker van het kind is en dat hij zal instaan voor de opvoeding en het onderhoud van het kind.

Om dit te vermijden regelt artikel 317 oud Burgerlijk Wetboek de situaties waarbij binnen de termijn van 300 dagen respectievelijk (i) een huwelijk na een huwelijk wordt afgesloten (bestaande eerste lid), (iii) een wettelijke samenwoning na een huwelijk wordt aangegaan (nieuw tweede lid), (iii) een huwelijk na een wettelijke samenwoning wordt afgesloten (nieuw derde lid) (iv) een wettelijke samenwoning na een wettelijke samenwoning wordt aangegaan (nieuw vierde lid).

In alle gevallen zal de nieuwe mannelijke partner uit het huwelijk of de wettelijke samenwoning als de vader worden aangeduid. Uiteraard kan de nieuwe echtgenoot of wettelijk samenwonende partner zijn vaderschap betwisten. In dat geval wordt alsnog de eerste echtgenoot of wettelijk samenwonende partner als de vader beschouwd, tenzij ook zijn vaderschap wordt betwist of het vaderschap van een derde man wordt vastgesteld.

De wettelijk samenwonende partner die heeft ingestemd met kunstmatige inseminatie of een andere daad die de voortplanting tot doel had en dit in het kader van een gedeeld ouderschapsproject, kan – net zoals de echtgenoot – geen ontvankelijke vordering tot betwisting instellen. De vordering is echter wel ontvankelijk indien

l'enfant ne résulte pas de l'insémination artificielle ou d'un autre acte consenti à des fins de procréation.

Art. 6

La paternité automatiquement établie après la naissance d'un enfant issu d'un mariage ou d'une cohabitation légale peut être contestée. L'action en contestation de la présomption de paternité est régie par l'article 318 de l'ancien Code civil. Cet article est complété afin que l'action en contestation de la paternité puisse également être intentée par le père partenaire cohabitant légal. Il est également tenu compte de la modification apportée à cette disposition par l'article 50 de la loi du 27 mars 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et des dispositions diverses *lbis*.

Art. 7

L'article 319 de l'ancien Code civil prévoit la possibilité de reconnaître l'enfant à défaut de présomption de paternité ou de comaternité. Compte tenu de la nouvelle présomption de paternité prévue à l'article 315*bis* de l'ancien Code civil, une référence à cet article devrait également être insérée dans l'article 319 de l'ancien Code civil.

Art. 8

Une référence à l'article 315*bis* de l'ancien Code civil devrait également être insérée dans l'article 322 du même Code afin que tous les articles visant la présomption de paternité soient mentionnés.

Art. 9

De même que la présomption de paternité est instaurée pour le cohabitant légal de la mère de l'enfant, la présomption de comaternité est instaurée pour la cohabitante légale de la mère de l'enfant. Dans ce cas, la présomption sera également exclue si les cohabitantes légales sont apparentées et si leur consanguinité constitue un empêchement à mariage dont le tribunal de la famille ne peut dispenser (par exemple s'il s'agit de deux sœurs, cf. article 162 en liaison avec l'article 164 de l'ancien Code civil).

blijkt dat de verwekking van het kind niet het gevolg is van de kunstmatige inseminatie of een andere overeengekomen daad die de voortplanting tot doel had.

Art. 6

Het vaderschap dat automatisch is komen vast te staan na de geboorte van een kind uit een huwelijk of wettelijke samenwoning kan betwist worden. De vordering tot betwisting van de afstamming langs vaderszijde wordt geregeld in artikel 318 oud Burgerlijk Wetboek. Het artikel wordt zo aangevuld dat de vordering tot betwisting van het vaderschap ook door de vader-wettelijk samenwonende partner kan worden ingesteld. Er wordt tevens rekening gehouden met de wijziging die in deze bepaling werd doorgevoerd door artikel 50 van de wet van 27 maart 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen *lbis*.

Art. 7

Artikel 319 oud Burgerlijk Wetboek voorziet in de mogelijkheid tot erkenning van het kind wanneer er in hoofde van de vader geen vaderschapsvermoeden geldt en er in hoofde van de meemoeder geen meemoederschapsvermoeden geldt. Gelet op het nieuwe vaderschapsvermoeden in artikel 315*bis* oud Burgerlijk Wetboek, moet ook een verwijzing naar dit artikel worden ingevoegd in artikel 319 oud Burgerlijk Wetboek.

Art. 8

Ook in het artikel 322 oud Burgerlijk Wetboek moet een verwijzing naar artikel 315*bis* oud Burgerlijk Wetboek worden ingevoegd, zodat alle artikelen waar een vermoeden van vaderschap in wordt geregeld, worden vermeld.

Art. 9

Net zoals het vaderschapsvermoeden wordt ingevoerd voor de man die wettelijk samenwoont met de moeder, wordt het meemoederschapsvermoeden ingevoerd voor de vrouw die wettelijk samenwoont met de moeder. Ook in deze situatie wordt het vermoeden uitgesloten indien de wettelijk samenwonende vrouwen bloedverwanten zijn en dit leidt tot een huwelijksbeletsel waar de familierechtbank geen ontheffing voor kan verlenen (bijvoorbeeld twee zussen, cfr. artikel 162 *juncto* 164 oud BW).

Art. 10

Par analogie avec la présomption de paternité, l'article 325/3 de l'ancien Code civil prévoit une action en contestation de la filiation comaternelle. Cette disposition est complétée afin que la coparente puisse intenter une action en contestation de la comaternité.

Comme pour la paternité, la nouvelle épouse ou partenaire cohabitante légale est désignée comme étant la coparente si l'enfant naît dans les 300 jours qui suivent la dissolution d'un mariage ou d'une cohabitation légale dans le cadre d'un nouveau mariage ou d'une nouvelle cohabitation légale (cf. article 317 en liaison avec l'article 325/2 de l'ancien Code civil). Dans ce cas, la précédente épouse ou cohabitante légale pourra également intenter une action en contestation de la présomption de comaternité. Il est également tenu compte de la modification apportée à cette disposition par l'article 51 de la loi du 27 mars 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses *lbis*.

Art. 11

L'action en réclamation d'état, telle que réglementée par l'article 332*ter* de l'ancien Code civil, implique une action en recherche de maternité ou de paternité. Compte tenu de la présomption de paternité et de comaternité, la recherche de maternité peut également entraîner l'établissement de la filiation paternelle ou de la comaternité. C'est pourquoi il importe que toutes les parties concernées soient associées à la procédure dès le début.

Compte tenu de la nouvelle présomption de paternité et de comaternité visant le partenaire cohabitant légal ou la partenaire cohabitante légale, les dispositions légales respectives sont ajoutées à l'article 332*ter*, alinéa 4, de l'ancien Code civil. Il est également expressément prévu que, le cas échéant, l'action devra également être intentée contre le (précédent) partenaire cohabitant légal ou la (précédente) partenaire cohabitante légale. Par conséquent, s'il apparaît par exemple, lors de l'audience d'introduction, que la mère présumée était cohabitante légale au moment de la naissance, le partenaire cohabitant légal ou la partenaire cohabitante légale en question devront également être appelés à la cause.

Art. 10

Naar analogie met het vaderschapsvermoeden, voorziet artikel 325/3 oud Burgerlijk Wetboek in de vordering tot betwisting van de afstamming langs de meemoederszijde. Deze bepaling wordt zo aangevuld dat de meemoeder een vordering tot betwisting van meemoederschap kan instellen.

Net zoals het geval is voor het vaderschap, wordt de nieuwe echtgenote of de nieuwe wettelijke samenwonende partner aangeduid als de meemoeder indien een kind binnen de 300 dagen na het beëindigen van een huwelijk of wettelijke samenwoning wordt geboren in het kader van een nieuw huwelijk of een nieuwe wettelijke samenwoning (artikel 317 *juncto* 325/2 oud BW). Ook in dat geval kan de vorige echtgenoot, vorige echtgenote of vorige wettelijk samenwonende partner een vordering tot betwisting van het meemoederschap instellen. Er wordt tevens rekening gehouden met de wijziging die in deze bepaling werd doorgevoerd door artikel 51 van de wet van 27 maart 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen *lbis*.

Art. 11

De rechtsvordering tot inroeping van staat, zoals geregeld in artikel 332*ter* oud Burgerlijk Wetboek, houdt een vordering tot onderzoek naar het moederschap of vaderschap in. Gelet op het vaderschapsvermoeden en meemoederschapsvermoeden kan het onderzoek naar het moederschap tot gevolg hebben dat ook het vaderschap of meemoederschap komt vast te staan. Vandaar is het van belang dat alle betrokken partijen van bij aanvang betrokken worden in de procedure.

Gelet op het nieuwe vaderschaps- en meemoederschapsvermoeden in hoofde van de wettelijk samenwonende partner worden de respectievelijke wettelijke bepalingen toegevoegd aan het artikel 332*ter*, vierde lid oud Burgerlijk Wetboek. Er wordt ook uitdrukkelijk ingeschreven dat de vordering in voorkomend geval ook moet worden ingesteld tegen de (vorige) wettelijke samenwonende partner. Indien dus bijvoorbeeld op de inleidingszitting blijkt dat de vermoedelijke moeder op het ogenblik van de geboorte wettelijk samenwonende was, zal ook die wettelijke samenwonende partner in het geding geroepen moeten worden.

CHAPITRE 3

Disposition transitoire

Art. 12

Le § 1er traduit une application des règles ordinaires concernant l'application de la loi dans le temps prévues à l'article 1.2 du Code civil.

Le § 2 prévoit des dispositions pour les enfants reconnus par le partenaire cohabitant légal masculin (alinéa 1er) ou féminin (alinéa 2) de la mère avant l'entrée en vigueur de la nouvelle loi et avant leur naissance. Cette disposition transitoire s'appliquera également si les personnes visées se sont engagées dans une cohabitation légale après la reconnaissance mais avant la naissance de l'enfant.

Avant l'entrée en vigueur de la nouvelle loi, la filiation paternelle ou comaternelle de ces enfants aurait été établie par cette reconnaissance. Ces règles transitoires prévoient que leur filiation paternelle ou comaternelle ne sera dorénavant pas établie par cette reconnaissance, mais bien sur la base des nouvelles règles concernant l'établissement automatique de la paternité et de la comaternité, respectivement prévues aux articles 315*bis* et 325/2, § 2, de l'ancien Code civil, proposés. Ces dispositions importent notamment à l'égard de la contestation de ce lien de filiation paternelle ou comaternelle.

HOOFDSTUK 3

Overgangsbepaling

Art. 12

Paragraaf 1 is een toepassing van de gewone regels aangaande de toepassing van de wet in de tijd zoals bepaald in artikel 1.2 van het Burgerlijk Wetboek.

In de tweede paragraaf wordt in een regeling voorzien voor die kinderen die vóór de inwerkingtreding van de nieuwe wet en vóór hun geboorte erkend werden door de mannelijke (eerste lid) respectievelijk vrouwelijke (tweede lid) wettelijk samenwonende partner van de moeder. De overgangsbepaling geldt ook indien de betrokkenen de wettelijke samenwoning hebben aangegaan na de erkenning maar vóór de geboorte.

Zonder de nieuwe wet zouden die kinderen hun afstamming van vaderszijde respectievelijk van meemoederszijde vastgesteld hebben gezien door deze erkenning. Met deze overgangsrechtelijke regels wordt nu bepaald dat hun afstamming van vaderszijde respectievelijk van meemoederszijde niet op grond van deze erkenning wordt gevestigd, maar wél op grond van de nieuw ingevoerde regels aangaande de automatische vaststelling van het vaderschap respectievelijk van het meemoederschap zoals bepaald in de voorgestelde artikelen 315*bis* oud BW respectievelijk artikel 325/2, § 2, oud BW. Dit heeft onder meer belang op het vlak van de betwisting van deze vaderlijke respectievelijk meemoederlijke afstammingsband.

Koen Geens (cd&v)

PROPOSITION DE LOI

CHAPITRE 1ER

Disposition générale

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

CHAPITRE 2

Modifications de l'ancien Code Civil

Art. 2

Dans le livre Ier, titre VII, chapitre 2, de l'ancien Code civil, il est inséré un article 315*bis* rédigé comme suit:

“Art. 315*bis*. L'enfant né pendant la cohabitation légale ou dans les 300 jours qui suivent la dissolution ou l'annulation de la cohabitation légale a pour père le partenaire masculin.

Cette règle n'est pas applicable si les cohabitants légaux sont unis par un lien de parenté entraînant une prohibition de mariage dont ils ne peuvent être dispensés par le tribunal de la famille.”

Art. 3

Dans l'article 316 du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 9 mai 2007, les modifications suivantes sont apportées:

1° les mots “Cette règle n'est pas applicable” sont remplacés par les mots “Les règles visées aux articles 315 et 315*bis* ne sont pas applicables”;

2° les mots “ou du partenaire cohabitant légal” sont ajoutés après le mot “mari”.

Art. 4

Dans l'article 316*bis*, alinéa 1er, du même Code, modifié par les lois des 27 avril 2007, 30 juillet 2013 et 18 juin 2018, les modifications suivantes sont apportées:

WETSVOORSTEL

HOOFDSTUK 1

Algemene bepaling

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2

Wijzigingen van het oud Burgerlijk Wetboek

Art. 2

In boek I, titel VII, hoofdstuk II, van het oud Burgerlijk Wetboek wordt een artikel 315*bis* ingevoegd, luidende:

“Art. 315*bis*. Het kind dat geboren is tijdens de wettelijke samenwoning of binnen 300 dagen na de ontbinding of de nietigverklaring van de wettelijke samenwoning, heeft de mannelijke partner tot vader.

Deze regel geldt niet ingeval de wettelijk samenwonenden door een band van bloedverwantschap zijn verbonden die leidt tot een huwelijksverbod waarvoor de familierechtbank geen ontheffing kan verlenen.”

Art. 3

In artikel 316 van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 9 mei 2007, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden “Deze regel geldt niet” worden vervangen door de woorden “De regels bepaald in de artikelen 315 en 315*bis* gelden niet”;

2° de woorden “of van de wettelijk samenwonende partner” worden ingevoegd tussen het woord “echtgenoot” en de woorden “, onverminderd de rechten van de te goeder trouw handelende derden.”.

Art. 4

In artikel 316*bis*, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wetten van 27 april 2007, 30 juli 2013 en 18 juni 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

a) la phrase “Sauf déclaration conjointe des époux au moment de la déclaration de naissance, la présomption de paternité visée à l'article 315 n'est pas applicable.” est remplacée par ce qui suit:

“Sauf déclaration conjointe des époux ou des cohabitants légaux au moment de la déclaration de naissance, les présomptions de paternité visées aux articles 315 et 315*bis* ne sont pas applicables.”;

b) dans le 2°, les mots “ou des cohabitants légaux” sont insérés entre le mot “époux” et les mots “à des adresses différentes”;

c) l'alinéa est complété par un 4° rédigé comme suit:

“4° lorsque l'enfant est né plus de 300 jours après un jugement prononcé par le tribunal de la famille en vertu de l'article 1479, alinéa 1er, et ordonnant aux cohabitants légaux de résider séparément, et moins de 180 jours après que cette mesure a pris fin ou après la réunion de fait des cohabitants légaux.”.

Art. 5

L'article 317 du même Code est remplacé par ce qui suit:

“§ 1er. L'enfant né dans les 300 jours après la dissolution ou l'annulation du mariage de sa mère et après le remariage de celle-ci a pour père le nouveau mari.

L'enfant né dans les 300 jours après la dissolution ou l'annulation du mariage de sa mère et après une cohabitation légale entre celle-ci et un homme a pour père le partenaire cohabitant légal, sauf dans le cas visé à l'article 315*bis*, alinéa 2.

L'enfant né dans les 300 jours après la dissolution ou l'annulation de la cohabitation légale de sa mère et après le mariage de celle-ci a pour père le mari.

L'enfant né dans les 300 jours après la dissolution ou l'annulation de la cohabitation légale de sa mère et après une nouvelle cohabitation légale contractée par celle-ci avec un homme a pour père le nouveau

a) de zin “Tenzij de echtgenoten op het tijdstip van de aangifte van de geboorte een gemeenschappelijke verklaring afgelegd hebben, is het in artikel 315 bedoelde vermoeden van vaderschap niet meer van toepassing.” wordt vervangen als volgt:

“Tenzij de echtgenoten of de wettelijk samenwonenden op het tijdstip van de aangifte van de geboorte een gemeenschappelijke verklaring afgelegd hebben, zijn de in de artikelen 315 en 315*bis* bedoelde vermoedens van vaderschap niet meer van toepassing.”;

b) in de bepaling onder 2° worden de woorden “of de wettelijk samenwonenden” ingevoegd tussen het woord “echtgenoten” en de woorden “, blijkens het bevolkingsregister.”;

c) het lid wordt aangevuld met een bepaling onder 4°, luidende:

“4° wanneer het kind geboren is meer dan 300 dagen na een krachtens artikel 1479, eerste lid, door de familierechtbank uitgesproken vonnis waarbij de wettelijk samenwonenden bevolen wordt een afzonderlijke verblijfplaats te betrekken, en minder dan 180 dagen na de datum waarop deze maatregel verstreken is, of nadat de wettelijk samenwonenden feitelijk zijn herenigd.”.

Art. 5

Artikel 317 van hetzelfde Wetboek, wordt vervangen als volgt:

“§ 1. Het kind dat geboren is binnen 300 dagen na de ontbinding of de nietigverklaring van het huwelijk van zijn moeder en na een nieuw huwelijk van deze, heeft de nieuwe echtgenoot tot vader.

Het kind dat geboren is binnen de 300 dagen na de ontbinding of de nietigverklaring van het huwelijk van zijn moeder en na een wettelijke samenwoning door deze aangegaan met een man, heeft de wettelijk samenwonende partner tot vader, behoudens in het geval van artikel 315*bis*, tweede lid.

Het kind dat geboren is binnen de 300 dagen na de ontbinding of de nietigverklaring van de wettelijke samenwoning van zijn moeder en na een huwelijk van deze, heeft de echtgenoot tot vader.

Het kind dat geboren is binnen de 300 dagen na de ontbinding of de nietigverklaring van de wettelijke samenwoning van zijn moeder en na een nieuwe wettelijke samenwoning door deze aangegaan met een man, heeft

partenaire cohabitant légal, sauf dans le cas visé à l'article 315*bis*, alinéa 2.

§ 2. Si la paternité visée au paragraphe 1er est contestée avec succès, le premier mari ou le premier partenaire cohabitant légal masculin est réputé être le père, sauf si sa paternité est également contestée ou si la paternité d'un troisième homme est établie."

Art. 6

Dans l'article 318 du même Code, remplacé par la loi du 1er juillet 2006 et modifié en dernier lieu par la loi du 27 mars 2024, les modifications suivantes sont apportées:

a) dans le paragraphe 1er, les mots "ou du partenaire cohabitant légal" sont insérés entre le mot "mari" et les mots " , la présomption";

b) dans le paragraphe 2, alinéa 1er, deuxième phrase, les mots "ou du partenaire cohabitant légal" sont insérés entre les mots "L'action du mari" et les mots "doit être intentée", et les mots "ou le partenaire cohabitant légal de sa mère" sont insérés entre les mots "que le mari" et les mots "n'est pas son père";

c) dans le paragraphe 2, alinéa 2, les mots "ou le partenaire cohabitant légal" sont chaque fois insérés entre les mots "le mari" et les mots "est décédé";

d) dans le paragraphe 2, l'alinéa 3 est remplacé par ce qui suit:

"La paternité établie en vertu de l'article 317, § 1er, peut en outre être contestée par le précédent mari ou par le précédent partenaire cohabitant légal.";

(e) dans le paragraphe 3, alinéa 2, les mots "ou du partenaire cohabitant légal" sont insérés entre les mots "du mari" et les mots "est en outre";

(f) dans le paragraphe 4, les mots "ou le partenaire cohabitant légal" sont insérés entre les mots "si le mari" et les mots "a consenti", et les mots "ou les partenaires cohabitants légaux" sont insérés entre les mots "dans le cadre d'un projet parental commun entre les époux" et les mots " , sauf si la conception".

de nieuwe wettelijk samenwonende partner tot vader, behoudens in het geval van artikel 315*bis*, tweede lid.

§ 2. Wordt het vaderschap bedoeld in paragraaf 1 succesvol betwist, dan wordt de eerste echtgenoot respectievelijk de eerste wettelijk samenwonende mannelijke partner van de moeder geacht de vader te zijn, behalve wanneer ook zijn vaderschap wordt betwist of wanneer het vaderschap van een derde man komt vast te staan."

Art. 6

In artikel 318 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 1 juli 2006 en laatstelijk gewijzigd bij de wet van 27 maart 2024, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

a) in paragraaf 1 worden de woorden "of van de wettelijk samenwonende partner" ingevoegd tussen het woord "echtgenoot" en de woorden " , kan het vermoeden";

b) in paragraaf 2, eerste lid, tweede zin, worden de woorden "of van de wettelijk samenwonende partner" ingevoegd tussen de woorden "De vordering van de echtgenoot" en de woorden "moet worden ingesteld" en worden de woorden "respectievelijk de wettelijk samenwonende partner van zijn moeder" ingevoegd tussen de woorden "dat de echtgenoot" en de woorden "zijn vader niet is";

c) in paragraaf 2, tweede lid, worden de woorden "respectievelijk de wettelijk samenwonende partner" telkens ingevoegd tussen de woorden "de echtgenoot" en de woorden "overleden is";

d) in paragraaf 2 wordt het derde lid vervangen als volgt:

"Het vaderschap dat vaststaat krachtens artikel 317, § 1, kan daarenboven worden betwist door de vorige echtgenoot respectievelijk door de vorige wettelijk samenwonende partner.";

e) in paragraaf 3, tweede lid, worden de woorden "en van de wettelijk samenwonende partner" ingevoegd tussen de woorden "van de echtgenoot" en de woorden "wordt bovendien";

f) in paragraaf 4 worden de woorden "respectievelijk de wettelijk samenwonende partner" ingevoegd tussen de woorden "als de echtgenoot" en de woorden "toestemming heeft gegeven" en worden de woorden "respectievelijk tussen wettelijk samenwonenden" ingevoegd tussen de woorden "een gedeeld ouderschapsproject tussen echtgenoten" en de woorden " , tenzij de verwekking".

Art. 7

Dans l'article 319 du même Code, remplacé par la loi du 5 mai 2014, le membre de phrase “, 315*bis*” est inséré entre le nombre “315” et le membre de phrase “ou 317”.

Art. 8

Dans l'article 322, alinéa 1er, du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 5 mai 2014, le membre de phrase “, 315*bis*” est inséré entre le nombre “315” et le membre de phrase “ou 317”.

Art. 9

L'article 325/2 du même Code, inséré par la loi du 5 mai 2014, est remplacé par ce qui suit:

“§ 1er. L'enfant né pendant le mariage ou dans les 300 jours qui suivent la dissolution ou l'annulation du mariage a pour coparente l'épouse.

§ 2. L'enfant né pendant la cohabitation légale ou dans les 300 jours qui suivent la dissolution ou l'annulation de la cohabitation légale a pour coparente la partenaire féminine.

Cette règle n'est pas applicable si les cohabitantes légales sont unies par un lien de parenté entraînant une prohibition de mariage dont elles ne peuvent être dispensées par le tribunal de la famille.

§ 3. Les dispositions des articles 316 à 317 sont applicables par analogie.”

Art. 10

Dans l'article 325/3 du même Code, inséré par la loi du 5 mai 2014, modifié en dernier lieu par la loi du 27 mars 2024, les modifications suivantes sont apportées:

a) dans le § 1er, les mots “ou de la partenaire cohabitante légale” sont insérés entre le mot “épouse” et les mots “, la présomption de comaternité”;

b) dans le § 2, alinéa 2, les mots “ou de la partenaire cohabitante légale” sont insérés entre les mots “L'action de l'épouse” et les mots “doit être intentée”;

Art. 7

In artikel 319 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 5 mei 2014, wordt het woord “, 315*bis*” ingevoegd tussen het woord “315” en de woorden “of 317”.

Art. 8

In artikel 322, eerste lid van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 5 mei 2014, wordt het woord “, 315*bis*” ingevoegd tussen het woord “315” en de woorden “of 317”.

Art. 9

Artikel 325/2 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 5 mei 2014, wordt vervangen als volgt:

“§ 1. Het kind dat geboren is tijdens het huwelijk of binnen driehonderd dagen na ontbinding of nietigverklaring van het huwelijk, heeft de echtgenote tot meemoeder.

§ 2. Het kind dat geboren is tijdens de wettelijke samenwoning of binnen 300 dagen na de ontbinding of de nietigverklaring van de wettelijke samenwoning, heeft de vrouwelijke partner tot meemoeder.

Deze regel geldt niet ingeval de wettelijk samenwonenden door een band van bloedverwantschap zijn verbonden die leidt tot een huwelijksverbod waarvoor de familierechtbank geen ontheffing kan verlenen.

§ 3. De bepalingen van artikel 316 tot 317 zijn van overeenkomstige toepassing.”

Artikel 10

In artikel 325/3 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij wet van 5 mei 2014, laatstelijk gewijzigd bij wet van 27 maart 2024, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

a) in paragraaf 1 worden de woorden “of van de wettelijk samenwonende partner” ingevoegd tussen het woord “echtgenote” en de woorden “, kan het vermoeden”;

b) in paragraaf 2, tweede lid, worden de woorden “of van de wettelijk samenwonende partner” ingevoegd tussen de woorden “De vordering van de echtgenote” en de woorden “moet worden ingesteld”;

c) dans le § 2, alinéa 5, les mots “ou la partenaire cohabitante légale de sa mère” sont insérés entre les mots “que l’épouse” et les mots “n’a pas consenti à l’acte”;

d) dans le § 2, l’alinéa 6 est remplacé par ce qui suit:

“La comaternité établie en vertu de l’article 317, § 1er, peut en outre être contestée par le précédent mari ou la précédente épouse ou par le précédent partenaire cohabitant légal ou la précédente partenaire cohabitante légale.”;

e) dans le § 3, les mots “ou la partenaire cohabitante légale de la mère” sont insérés entre les mots “que l’épouse” et les mots “a consenti, préalablement à la conception,”, et les mots “ou les cohabitantes légales” sont insérés entre les mots “d’un projet parental commun entre les épouses” et les mots “, sauf si la conception”.

Art. 11

L’article 332ter, alinéa 4, du même Code, modifié par la loi du 5 mai 2014, est remplacé par ce qui suit:

“Si l’action en recherche de maternité peut avoir pour conséquence l’établissement de la filiation paternelle ou de la comaternité selon l’article 315, 315bis, 317 ou 325/2, elle doit être intentée également contre l’époux ou l’épouse ou contre le partenaire cohabitant légal ou la partenaire cohabitante légale de la mère prétendue et, le cas échéant, contre le précédent époux ou la précédente épouse ou contre le précédent partenaire cohabitant légal ou la précédente partenaire cohabitante légale de la mère prétendue.”

CHAPITRE 3

Disposition transitoire

Art. 12

§ 1er. La présente loi s’applique aux enfants nés à partir du jour de son entrée en vigueur.

§ 2. Si un enfant à qui la présente loi s’applique a été reconnu avant son entrée en vigueur par le partenaire cohabitant légal de sa mère, sa filiation paternelle est établie en vertu de l’article 315bis de l’ancien Code civil.

c) in paragraaf 2, vijfde lid, worden de woorden “respectievelijk de wettelijk samenwonende partner van zijn moeder” ingevoegd tussen de woorden “dat de echtgenote” en de woorden “niet heeft toegestemd in de daad”;

d) in paragraaf 2 wordt het zesde lid vervangen als volgt:

“Het meemoederschap dat vaststaat krachtens artikel 317, § 1, kan daarenboven worden betwist door de vorige echtgenoot of echtgenote respectievelijk door de vorige wettelijk samenwonende partner.”;

e) in paragraaf 3 worden de woorden “respectievelijk de wettelijk samenwonende partner van de moeder” ingevoegd tussen de woorden “dat de echtgenote” en de woorden “voorafgaand aan de verwekking” en worden de woorden “respectievelijk tussen wettelijk samenwonenden” ingevoegd tussen de woorden “een gedeeld ouderschapsproject tussen echtgenoten” en de woorden “, tenzij de verwekking”.

Art. 11

Artikel 332ter, vierde lid van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 5 mei 2014, wordt vervangen als volgt:

“Indien de rechtsvordering tot onderzoek naar het moederschap tot gevolg kan hebben dat het vaderschap of het meemoederschap komt vast te staan op grond van de artikelen 315, 315bis, 317 of 325/2, dan moet ze ook worden ingesteld tegen de echtgenoot of echtgenote respectievelijk tegen de wettelijk samenwonende partner van de vermeende moeder en, in voorkomend geval, tegen de vorige echtgenoot of echtgenote respectievelijk tegen de vorige wettelijk samenwonende partner van de vermeende moeder.”

HOOFDSTUK 3

Overgangsbepaling

Art. 12

§ 1. Deze wet is van toepassing op de kinderen die geboren worden vanaf de dag van de inwerkingtreding ervan.

§ 2. Ingeval een kind op wie deze wet van toepassing is, vóór de inwerkingtreding ervan erkend werd door de mannelijke wettelijk samenwonende partner van zijn moeder, staat zijn afstamming van vaderszijde vast op grond van artikel 315bis van het oud Burgerlijk Wetboek.

Si un enfant à qui la présente loi s'applique a été reconnu avant son entrée en vigueur par la partenaire cohabitante légale de sa mère, sa filiation comaternelle est établie en vertu de l'article 325/2, § 2, de l'ancien Code civil.

27 mars 2024

Ingeval een kind op wie deze wet van toepassing is, vóór de inwerkingtreding ervan erkend werd door de vrouwelijke wettelijk samenwonende partner van zijn moeder, staat zijn afstamming van meemoederszijde vast op grond van artikel 325/2, § 2, van het oud Burgerlijk Wetboek.

27 maart 2024

Koen Geens (cd&v)